

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пош.
—
Конт. почт. шлан. 143.322.
—
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
—
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 450 зол.
—
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зима адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
—
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
—
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Республіка чи монархія?

Після грецьких виборів.

Львів, 22. серпня 1928.

В неділю, дня 19. п. м. відбулися в Греції вибори до атенського парламенту. Пресові дані про виборчі результати поки що скупи, але й вони вже стверджують, що венеціалісти, себ-то республікансько-ліберальний табор є в більшості. Особливо в Атегах і Соавні, двох найбільших округах, у Тракії й на Крети уряд здобув рішучу перевагу. На 280 голосів в парламенті уряд розпоряджати має 200 голосами. Вибори відбулися при досить слабій участі виборців з огляду на пануючу похоть фебри. Отже то фебра в політичних околицях Греції з одного боку і приєднання малоазійських і царгородських утікачів з другого й були союзниками Венеціалоза в дні виборів. Особливо поміщення грецьких утікачів з Малої Азії й Константинополя, прогнаних побідним Кемалем Пашою, було в останньому часі крайню незвичайне. Уряд Венеціалоза напередодні виборів признав відшкодування втікачам й негайно перевів виплату 20 проц. признаючи відшкодування. Заспокоєні в своїх примітивних потребах маса втікачів лавою пішла за Венеціалозом. Крім того рішучо у виборчій боротьбі була й армія, яка сповинає старого кретиця — як борця за об'єднання Греції.

Грецькі вибори не пройшли гладко. Хоч офіційна атенська агенція сповіщає, що вибори пройшли зовсім спокійно в цілій Греції, то знаємо підчас виборів абито навіть б. міністра Кафандаріса. Також прихильники б. військового диктатора Пангальоса виконували акти терору, а сам Пангальос стріляв до товпи.

В повоєнних літах Греція перейшла крізь горнило болючих досвідів. Опромієна блеском „побіди“, вона виставила великі претенсії, маючи на меті захопити значну частину Малої Азії й Константинополь та реставрувати велич византийської імперії. Та величчя сні й гордість греків розбились об турецький таран Кемала Паші. Поворот до дійсності все відбувається в супроводі розчарування. Неудачі на малоазійському фронті привели до внутрішньої боротьби, в першу чергу між монархістами й республіканцями, а згодом серед агаліаного замішання після упадку монархії виринули і „модні“ замішання шляхом військової диктатури вернути країні втрачену честь, славу і велич. Та військова диктатура Пангальоса скінчилась смутно.

В таких умовах, серед вибухої внутрішньої боротьби, повернувшись батюшчиний старий Венеціалоз, в дні радощів забутий борець за об'єднання всіх грецьких областей. Зовсім природно, що першою умовою Венеціалоза перед приходом до влади було переведення нових виборів.

Виборча боротьба мусіла розігратися між двома головними партіями, а саме між партіями провідниками, бо в політично слабкій Греції партія мало голосів. Рішуче слово належить о-

собам, провідникам партій. На перший план в тій грі висунувся Венеціалоз зі своєю ліберальною партією, яку він політично був в руках Кафандаріса й Міхалакопулоса. Між Венеціалозом і Кафандарісом існували досить поважні розбіжності. Вбивство Кафандаріса усунило в значній мірі розбіжності в ліберальній партії. На боці Венеціалоза стоїть Міхалакопулос, який і пройшов при виборах, та провідник соціал-демократів Панагастіо, а крім того ген. Конділіс. Цей табор творить ліберально-демократичну й республіканську коаліцію, яка вийшла побідно при виборах.

Другий табор творять легітимісти. На їх чолі висунувся Штрайт, який досі не грав активної ролі в практичній політиці. Його завданням було зібрати розсічених монархістів і повести їх до боротьби за відновлення монархії. В цьому таборі найшлися Цальдаріс, провідник народно-монархістичної партії Мавромихаліс, Ралліс і Меркуріс, провідники невеличких партій, й інші, менше помітні індивідуальності. Ген. Пангальос і мілітарна класа в створенні умовинах не мали великого поля до діяння.

Між ними двома таборами в неділю прийшло до рішучого бою, себ-то між республіканською й монархічною, вірніше: прогнаною династією. Побідив Венеціалоз і республіканці. Маючи більшість в парламенті й уряд у своїх руках, Венеціалоз при-

ступив до закріплення республіки й зміцнення своєї партії. Грецькі вибори мають в першу чергу внутрішнє значіння. Закріплення республіки й її інституцій, боротьба з розладом, заведення внутрішнього ладу, відбудова знищеного землетрусом Коринту, викорінення розпаношеного розбещенства — ось головне завдання ліберально-демократичної коаліції. Однак побіда ліберально-республіканського табору не є рівнозначна з повною перемогою легітимістично-монархічного табору. Грецький народ, як усі полуднієві народи, є дуже змінчивий і химерний. Треба все нових і то великих здобутків, щоб на протязі довгого часу зберігти його ласку. Венеціалоз уже мав нагоду перекозатися на собі, що ласка грецького народу, як роса на соні. Невиключене, що побіда венеціалістів є лише переходною значіння та що легітимісти, використовуючи слабкі сторони республіканців, зуміють ще вислати прихильні для себе настрої.

Та поки що побідила республіка й республіканський прапор високо має над Грецією. Венеціалоз, республіканець у внутрішній політиці й антантофіл, а радше англофіл у зовнішній (англофілізм є він з огляду на географічне положення Греції), повернувшись до батьківщини після кількарічної відсутності, приступав до впорядкування відносин у повоєнній Греції.

Життя і смерть газети.

З приводу закриття „Нової Реформи“ і „Варшавянки“.

Цього місяця польська преса збідніла на два великі шоденники: перестали виходити краківська „Нова Реформа“ й варшавська „Варшавянка“. Перша з них мала вже 47 літ за собою; остання — була чиме найкраще у Польщі редагованою газетою. Одна з них мала поважну традицію за собою, друга значимий провід і перо. — Здавалось би, що обі розпоряджають тим духовним капіталом, який гебій автоматично тягне за собою капітал матеріальний і запевнює газеті — безсмертність. А проте обі вони вмерли. І вмерли саме на ніщо інше, як на анемію духа, яка в свою чергу зупинила обіг крові — відштовкнула всемогутню гріш.

„Нова Реформа“, заснована з початком 80 рр., за часів всевладного панування в Галичині польської „консерви“, була вистовом опозиційної, поступово-ліберальної думки. Коли краківські консерватисти, спіраючись виключно на помішництво й шліхту, за едну свою ідеологію і всю політичну мудрість мали лажейську вірність габсбургській династії (лиши тобто, найменший панк, стоїми і стави хісми?), заснувателі „Нової Реформи“ виступили з гаслами демократії. Так і створили вони групу т. зв. польських демократів, відомих іменами Асінка, Ернеста Адама, Рутковського, Сроковського. Як реакція проти заскорузлого консерви — „польські демократи“ мали успіх, маючи усеїх і їхній орган „Нова Реформа“. Однак дуже коротко. Бо сказавши „я“ треба було казати й „б“, а „польські демократи“ були до цього не годі; коли цині, під кі-

нець 20-тих років XX. віку, після великої війни й російської революції, питомі прикмети національно-польської адачі й ментальності ніяк не можуть погодитися з вимогами справжнього чистого демократизму й лібералізму, і коли ніяк найкращі польські „демократи“ є в суті речі героями пустослов'я, є трагікомічними постатями, які вічно самі себе б'ють по фізіономії, то не дивниця, що у 80. і 90. рр. демократизм і лібералізм, „польських демократів“ із „Нової Реформи“ був безпозовим гермафродитизмом, згорі присащеним на загаду. „Польська демократія“ тупіла на одному місці псевдодемократичних фраз, аж поки не виродилася у зоологічну „народову демократію“. Станіслав Гомоїнський був одним із тих „демократів“, які в 1902 році великим гуртом перейшли до рядів новозаснованої ендії, що агітувала біла „Слова Польського“. „Демократи“ з „Нової Реформи“ ідейно зблизились знову до консервативізму і конкурентного „Часу“, і хоча мали ще за собою частину кращої польської інтелігенції та поступового міщанства, почали вже хворіти на старечу неміч. Колиж „Нова Реформа“, як газета, так довго втрималася і навіть з упадком політичних впливів її групи все ще мала кадр своїх прихильників, то завдачувала це виключно перові своїх редакторів, головню агаліаному вже згорі Конст. Сроковському. Нині „польські демократи“ розпалилися в реакційно-ліберальному морі урядової санкції, яка для протесту для всіх сприятливих урядового віска. Але що такі „лібе-

рали“ із консервативного „Часу“ найшлися, завдяки симпатіям полк Сазвека, таки більше в ласках влади імуших, „Нова Реформа“ перестала й ним останнім бути потрібною. І замовкла на віки.

З „Варшавянкою“ було трохи інакше. Існувала вона всього чотири роки і заснована була особисто Станіславом Стронським, який з цілим редакційним складом покинув „Річчепосполіту“, котру в жовтні 1924 р. тишком-нишком Падеревський продав Корфантому. В останньому, прашальному, числі „Варшавянки“ Стронський пояснив її упадок негалим її повстанням, яке не залишило часу для підготовки економічних підстав газети. Однак поправді причина була подібна, як у „Нової Реформи“, „Варшавянка“ була органом т. зв. „християнсько-народових“, скрайню реакційної політичної групи, яка однак усе хиталася поміж шляхетською консервою та „побейської“ ендії. Усеїх їх зв'язав національний польський зоологізм і воюючий клерикалізм. Однак кожний із них мав свої інтереси зашкелені в собі мафії. „Хаєні“, „Варшавянка“ були одною із трьох груп консервативістів. Залишки санації, залишки позбавлені всякої сантиментальної делікатності, довели у агангенованому вічним опортунізмом таборі консервативістів до ще більшого хаосу, ніж в якомубудь іншому. Вибори вияснили ситуацію настільки, що — як виявилось — і краківські „станьчички“ і виленські жубри і варшавсько-лодзькі потегати найшлися лавою у рядах однієї. З усіх „хаєнів“ буквально лише два шахтничі-монархісти залишилися поза бортом: гр. Тарговський і гр. Жутовський. Цей останній разом із Дубановичем і Стронським є єдиними нащадками колишнього двадцятилітнього членів рахуючого клубу „хаєнів“ із минулого союму у нинішньому союмі. Всі вони є „до-спітантими“ в клубі ендії, від яких отримали теж мандати. Останній зміна фірми ендії, які перестали вкінці звати себе на гаум демократії „демократами“, вможливили монархістові Стронському пристати шілом до їх табору. Однак його газеті це не помогло. Ендіки самі фінансово підірвані не всім зберігті за собою навіть лажейського „Слова Польського“ ані варшавської „Давгрошувки“, не могли теж сакувати „Варшавянку“, який на салицію переорієнтований жубри-монархісти стримали субвенції. Не могли теж пробувати в останньому часі розлучити залишки Стронського безпосередньо до джерел всіх благ, „Варшавянка“ мусіла замовкнути, а її смерть стала напевне особистою трагедією для її творця, той — справедливості каже призначити — є першорядним, справді високої мірки публіцистом та подиву гідним знавцем часописної машини.

Підставою газети є її ідея. Коли ця ідея стає безпальною, мертвою або губиться у нетрях політичної спекуляції — смерть газети неминує. Паставою газети є гріш. Ідеї гріш не дає аніж. Фактично, а гріш є порожнім фактом, а гріш без ідеї — аніжком без аніж. Не як думка в діло — аніж во-роти й аніжком. Сказавши, полуд-

жа. Живе газета, коли в гармонії її душа й тіло. Вмирає — коли брання одно з них.

Так на всьому світі. У нас інакше. У нас — себто тих, що славлять себе дітьми великомілоногового народу з великими претензіями (т. д. і т. д. У нас не існує життя газети. Газета лише живої. Може брати у неї ідеї? Ах ні! Її ідея, велика, жива, душа. Її душа — а я мійок: адже ми услугах нашої газети слівце всеняк грамотна інтелігенція (бо є у нас інтелігенція й неграмотна). Але у нас замало є сили ідеї, аби добути з кишень наших земляків гроші. Бо вони — найбільші мудрачі — ще не досі до того, аби розуміти: що таке газета, яка служить ідеї!..

І. К.—н.

Боротьба за православну церкву.

Підготовка до правого собору.

В православній церкві в Польщі від повного часу йде боротьба за її національно-церковне обличчя. Досі організація православної церкви, яка — по складі своїх вірних — є переважно церквою українською, використовує ворожі українському народові чинники: москалі в русофіамі (через арусифіковане духовенство) й поляки (через адміністрацію). В статті В. Островського („Діло“, ч. 185) докладно засвідчено всі ворожі паступки на православну церкву та представлено заходи, яких метою не допустити українців до відповідного впливу в церковній організації.

Якщо питати, а особливо справу українців й білорусів православна церква має розвивати помістний (правий) собор православної церкви, який має бути правдоподібно скликаний на Покрови (15. жовтня). Тепер відбувається підготовка до правого собору, в якому крім духовників братимуть участь і світські церковні діячі.

Собор підготує митрополита рада. Друга сесія цієї ради призначена на 22-24. серпня. Беруть у ній участь — як голова: митр. Діонісій, а як його заступник: гродненський архієп. Олександр. Від монастирів делегатом до ради є намісник Печерської Лаври архимандрит Дамаскин. Зібрали в склад ради входять представники єпархій. І так: від лівинської-холмської єпархії входять: протопрес. варш. митроп. церкви Т. Теодорич, настоятель холмської парохії прот. Ст. Грушко, наст. олександрівської парохії г-м. Павлолеймон, а від прихожан: Д. Цибула з Варшави, М. Баремба з Гродна і Семен Бендасюк зі Львова; від волінської єпархії входять: наст. рівненського соб. прот. Мик. Ротальський, наст. луцької парохії прот. П. Пашевський, наст. романівської парохії

прот. Вов. Зех, а від прихожан: Ів. Копиця з Рівного, Ів. Гаврилюк з Кременя, а Бог. Ясінський з Луцька; від волінської єпархії входять: прот. Вов. Юзвич і прихожанин Мик. Грумозь; від гродненської єпархії: прот. Вісн. Гущевич і прот. Серг. Танський; від поліської єпархії: самі. Серг. Давид і прот. Теодор Маркович. Крім того від українського громадянства покликано таких діячів: Артемюк (Полісся), пос. Богуславського (Волинь), пос. Власовського (Волинь), Рочиняк (Холмщина), Соловй (Полісся), пос. Хруцького (Холмщина) і б. сен. М. Черкавського (Волинь); від російського громадянства покликано: пос. Короля (Полісся), Лелівського (Львів) і б. пос. Серебрянікова (Варшава), а від білоруського громадянства — покликано: О. Ковша (Віленщина), Островського (Віленщина) і Чатирка (Новгородщина).

Покликання до митр. ради представників громадянства, розуміється — в першу чергу українського і білоруського дуже не подобалося „Русск. Народ. Обед.“ а його організації „За Свободу“. В статті „На шлях до помістного собору“ варшавський орган пише:

„Якими церковно-громадськими групами намічені будучі кандидати, що удостоїлися покликання в раду з боку його блаженства? Хто їх намічав, хто їх вибирав? Або — може бути — для того вистачає „депутатський“ або „сенаторський“ мандат?

І в тому напрямі далі йдуть докори на адресу митр. Діонісія. Іншими словами: москалі й русофіли не вдовольняються тишами представництва в митр. раді і в будучому соборі арусифікованого духовенства і таких „депутатів“, як останній Бендасюк і Лелівський, але хотіли би шляхом „виборів“, себто „делегатів“ арусифікованим духовенством мати запевнену більшість в раді й на соборі.

Боротьба за правосл. церкву, за її обличчя й за її національну душу входять в рішучу фазу. Є всі дані сподіватися, що спільними зусиллями українців й білорусів владість покінчить з російською гегемонією в правосл. церкві!

Радянська Україна.

Хлібозаготівля проходить мляво.

В харківському „Комуністі“ з 15. 8. читаємо:

„Учора мала президія ВУЦВК у підготовці плану. Були заслухані інформації наркомторг тов. Чернова про хлібозаготівлю заміжжю на Україні (питання, що їх порушав тов. Чернов, останнім часом висвітлено в „Комуністі“). Між іншим тов. Чернов підкреслює, що серйозно не дає помітного збільшення тону хлібозаготівель проти липня. За 10 днів серпня, як відомо, виконано тільки

з 1 пів проц. місячного плану. Заготівлі повинні були одягати незадовільно майже по всіх округах, на винятком Полтавщини, що дала близько половини всього заготовленого за 10 днів хліба.

У зв'язку з недоробом у степових округах спостерігається великий вплив селянства в цих округах до ярмарочних районів як на Україні, так і до суміжних — Криму, Кубані та інш. по північ. Це завважало державним хлібозаготівцям. Наркомторг ажває заходів до швидкого поставлення селянству степових округ пшениці. Зупинившись на контрактній організації, тов. Чернов зазначив, що на 3-тє серпня план контрактної по Україні виконало тільки на 38 проц.

Президія ВУЦВК ухвалила звернутися в директивним листом до окривкозкомів, райвиконкомів та сілрад з пропозицією взяти термінових заходів до ускорення утруднень, що спостерігаються в хлібозаготівній кампанії. Місцевим радянським організаціям запропоновано всебічно опирати селянство в найшвидшому обмоті хліба. Ухвалено використати продукцію кустарної промисловості для поставлення хлібозаготівлі районом. Ухвалено також на одному з найближчих засідань великої президії ВУЦВК у звідухати доповідь про хлібозаготівлі.

В тім-же „Комуністі“ читаємо, що в Луцькій окрузі хлібозаготівля проходить але. Досі виконано там тільки 9 проц. заготівлі замість планованих 30 проц.

Контрактація озимих засівів на відлудочний рік.

В радянській пресі читаємо: „Ужгородськ розробив план контрактної озимі пшениці засіву 1938-39 року. За планом на Поліссі передбачається еконтрактувати 1200 гектарів озимі пшениці, на Правобережжі — 22.100 гект., на Лівобережжі — 8.200 гект., в промисловому районі — 14.300 гект., в гірничому районі себто на Артемівщині, Луганщині та Сталінщині — 12.800 гект. і в степових районах — 58.800 гект.

Разом по всій Україні передбачається еконтрактувати озимі пшениці, засіву наступного року 116.800 гект. Найбільше буде еконтрактовано озимі пшениці на Запоріжжі, Артемівщині, Сталінщині, Першотравенщині — по 5.000 гект., на Зіровщині — 6.100 гект., на Херсонщині — 6.400 гект., на Мелітопольщині — 12.800 гект. і на Одещині — 13.900 гект. Контрактація озимі пшениці по інших округах оцінює площі від 200 до 4.000 гект.“ („Комуніст“ з 15. 8.).

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

На економічні теми.

В справі кредитової кооперації.

(Голов у дискусії)

II. місцеві організаційні центри.

Для дир. О. Саванча не існує проблеми: Як мають виглядати місцеві організаційні центри кредитової кооперації. Для автора ж, що поспіві кредитив „Листописи“ стати організаційними центрами кредитових союзів. Вони організуватимуть райфайзенки у своїх сузір'ях повітів. Вони вироблять план організації райфайзенки, розроблять план району, засновуватимуть та виводитимуть у життя райфайзенки, будуть доглядати інструментування їх. Кошти, отримані з організаційною діяльністю цих союзів будуть покривати координатні кредитної кооперативної першого ступня. Так без жодних, як щось, що само собою розуміється, розв'язати для великої проблеми: перша — щодо місцевого організаційного центру і друга — що кредитова кооперація має прийняти не дво-, а три-ступеневу форму організації. Останнє схоже з питанням про відношення райфайзенки до Центральної Каси, тому тут про це не будемо говорити. Схожимось на місцевим організаційним центром. Для мене останнє не починає вважатися з другим чи українська кооперація повинна працювати до того, щоб в кожному повіті (окрузі) осередку мати свій місцевий одиниць ідейний організаційний центр для всіх видів кооперації чи кожний вид утворити собі свій такий центр у повіті. Не тільки мої симпатії, але й реальне життя вимагає, щоб кожний повіт (округ) мав свій ідейно-організаційний центр для всіх видів кооперації. Від нього виходили би ініціатива в дальшій розвитку нашої кооперації, він був би керівником ідей і напрямів, що їх репрезентує Ревізійний Союз. Цей центр зводив би в єдине кооперативне русло різноманітні наші кооперативи і служив би наглядним символом єдності кооперативного руху. Тільки при існуванні такого центра в повіті можна бути певним, що робота кооперативного виконання на порядку буде стадо й систематично посуватиметься вперед, що окремі види кооперації не зведуться на маліші амбіції чи інтереси, що в наших умовах може дати вигляд ворогування поміж собою окремих видів кооперації. Коли уявляти собі, що ми в початках кооперативної організації, що поже кооперативної у нас таке безмежне, то тільки уявити собі систематичну роботу в будучому на єдиним поже кооперативної різноманітності без того єдиного для всіх видів кооперації ідейно-організаційного центра. Думаю також, що відсутність таких центрів дуже й дуже обмежує би ідейно-організаційну роль Ревізійного Союзу. Та не мо-

Д-Р ЛУКА ЛУЦІВ.

Туга за драмою.

В „Новому Часі“ ч. 94 якийсь безіменний жаліє, що

„мало хто хоче займатися такою важкою справою, як національне театральне мистецтво“ та, що і українські письменники або не творять зовсім нічого з огляду театрального письменства, або, коли впадиуть щось з цієї ділянки, то ці твори, в найліпшій разі мають лише літературну цінність, але до виставлення на сцені не надаються.“

Причина цього в тому, що

„Яй головошні письменники не стараються платити безумовних зморг опеканні т. зв. духа часу, який панує серед громадянства, як театральних видів“.

„Театральні видів“ своєю несприятелістю на однієї українській прем'єрі — нічого не можуть навчити письменників. Поняв сая на легких чужинних оперетках могла б хіба спомукати до праці українських композиторів, як щоб такі були. Та асетаки ось тут за драматичними творами нагадав мені виклад природничої філософії (чи не В. Остальда) в Празі про те, що понуа чогось великого — зовсім відсутній зв'язок туга за ним. Чи доказував те на прикладах всесвітньої історії.“

Невже і в нас воно так?

„Національне театральне мистецтво“ — велика річ. Про нього вповні можна говорити тільки тоді, коли є своя: драма, театр і режисер. За драмою, в ширшому розумінні, аж пишноте, може не так „театри“, які живуть опереткою, як театральні гуртки аматорів, що розвиваються за новим репертуаром. На оригінальній драмі може показати свою працю і режисер, який, маю на думці Галичину, в чужинних лесах копіює чужинців.

В нас літами цілком не появляються драматичні твори. На Великій Україні мало що краще. А тут хочби ті два вибрані театри, що вважають себе „власністю цілого українського народу“, щоби дійсно мати право так називатися і щоби хоч як-так записатися в розвиткові української драматургії — повинні річно грати хоч по дві українські прем'єри.

„Давайте їх сюди“ — скажуть панове директори театрів.

І тут саме починається оте блудне колесо нашого театального лихоліття. Театри графяретно грають стару побутувальну для своїх, для чужих і своїх „дибранив“ вимахуються в оперетках літніною гардеробом, яка при наших скромних засобах не аському „імпонує“

Деж мають письменники „пізнавати безумовні вимоги сцени“, яких навчитися можна тільки від неї самої? Генії драматичної творчості, згадайте хоч Шекспіра й Мольєра, товклися по дошках у своїх театральних будах; сьогодні найоригінальніший драматург є директором театру — Л. Піранделло. Та й наші одиниці драматургів, автори справді сценічних творів, це люди, яким не чужою була театральна шмівка.

Галицькому інтелігентові важко стежити за сучасною вартісною загальною драматичною творчістю. Навіть Львів під тим оглядом є тільки загумінковою провинцією. Хто в нас міг би користати із мистецьких досягнень хочби старого Б. Шова, згаданого вже Л. Піранделло, Г. Кайзера, чеха К. Чапка або американця О. Неї-а, яких твори буквально облетіли цілу земську кулю.

Реточуться на сатиричній комедії безділний Стомелушка „Великодушний рогаць“, легко апевантиса, що дійсний талант не пошукує мольно за сюжетом, бо, на всі сторони клепана тема задрості між молодими подружжям, є ще й досі невичерпаною скарбницею. Але техніка концепції! Сучасні драматурги стараються збагнути істоту театру на основі докладних студій над по-

чатками театру в Греції і в середньовіччю. Назаїм „То найголовніше“ Єврейнова.

Після своєї драми можуть тільки театри. В нас немає ні одного, ні другого. Та все таки голодосість до життя театральні дружини, коли про рідну драму не чувають. Звідсіля це і туга за нею. Свої театри, які вони і є, повинні свою оригінальну творчість навіть трохи й фаворизувати. Так дитяче; навіть в державній нації, де говориться про охорону в формі заборон чужинних авторів.

Після однієї невдалої вистави скандав Чехов до присутніх знайомих, що він програв двох тижнів напів-сав би ліпшу драму. Натий за слово присів і дійсно виготовив свого „Іванова“. Це доказ, що часто зовнішня заохота відкриває талант. Тому багато багаті інституції або держави розписують літературні конкурси, витручуючи на це повні суми. І на Радянщині в цей спосіб пошукують за талантами, хоч серед тамошньої каззонщини важко розвивається дійсній творчості.

Ми далекі від того, щоби конкурси вважали єдиним ліком проти мисливачів єдиний творчості. Та зерні в драматичній творчості саме в цей спосіб можна буде знайти таланти, які пізніше, пізнаючи ко-

по Звенигородщині, де вона спеціально досліджувала чумацькі села. Збирала думи, легенди, цінний матеріал. — Науково-технічна секція мінерально-петрографічної ради організує в Києві Інститут Прикладної Мінералогії, а також упродовж 5-тижний план розвитку нерудної мінеральної промисловості. Утворення Інституту Мінералогії дозволила заради ВРНГ. Для організації запрошено відомі фахівці та вчені, окрема акад. Гукієвський, проф. Лисина та інші. — Цього року Всеукраїнський Геологічний комітет зарядив до різних округ України 18 наукових експедицій, що досліджують порисні копалини краю. Цього року Геологічний Комітет охопив дослідницькою роботою Дніпропетровщину. Чималу роботу провадять також на Поділлі, де досліджують фосфорити для цукрової промисловості. Геологічному комітету доручено реститувати всі геологічні роботи, що їх провадять буди-ні спонсорів організації на Україні.

— До відома зльохантованим службовцям і емеритам. Тов. Валіма Допомога неартистичні до служби службовців бумажної австрійської і російської держави і емеритів подає до відома, що Т-во не є аподитичне. До нього можуть належати всі зльохантовані бумажні службовці і емерити різних держав. Товариство не провадить ніякої політики лише бореться за свої суспільні права. На підставі цього просить цю дорожню всіх українських послів, зайнятих шире та допомогти нам до акорбонери належних нам слушно прав, як також при кожній нагоді порушувати нашу справу чи то на з'їзді чи в пресі. — За Т-во Валіма Допомога: Колісник, голова. Корпан, секретар.

— Розправи у вересні. Перед третьюю алазничавою казенною суду присяжних, відбуються слідчі розправи: 3-го вересня: Ст. Пенков і тов. обвинувачені у гомовній зраді; 4-го Ізраїль Флюг і тов. за гол. зраду; 6-го Василь Чех за підля; 7-го Катерина Матко за убивство дитини; 10-го Йосиф Енгельгардт, за гол. зраду; 11-го Проць Романів за підля; 13-го Петро Сайневич, гол. зр.; 17-го Карло Шмал і тов., заворення публіки, спокою; 24-го Софія Бурлаш, убивство дитини; 25-го Йосиф Сіговський, публі. насильство; 26-го Яків Скопич, чина; 27-го Григорій Вороний, убивство.

— Із залізничного руху. Задержаний аж до відлікання товарний рух на відтинку Сокаль-Володимир Вол. з причини затриманого мосту на Бузі між станціями Уварів і Ізобит. Рух пасажирський відбувається виключно дошними поїздами. На загроженню мосту треба пересідати.

— Ціни споживчих артикулів. За споживчі артикули першої потреби є установлені такі ціни: яйця — 14—17 гр.; капуста — 10—30 гр. за голову; шпиратова фасоль — 30—60 гр.; огіркі 100 штук: 250—400 гол.; галарета — 30 гр.; картопля, картоплі — 30 гр.—1 гол.; десертні: 120 гол.; картоплі грушні — 50—1 гол.; цукор 1—2 гол.; цукор — 60—80 гр. Ціни інших артикулів незначні.

— Львівська хроніка. Арештували Михайла Вишневського й Володимира Жука за акваторію на Галицькій площі. — Жертвами злочинів: Густав Заліцман, Ім. Марин Вишневський й Емануїл Галізер. — Хотіла пошукати з життям Анна Колодія, жінка монтера.

— З постійної хроніки. В Хотині, тамашового пошту, знав жертвою убивства тамашовий господар Гант Петріа. Петріа збіла сокирою його сестра підчас сну. Притина невідомо. Убивство арештували. — Зголосився на поліції в Стрию Іван Кашерий, який підчас фестивалю в Олександрії Старик біля Стрия, задумав на смерть свого суперника Петра Урника.

— Транскаваній лети. Як відомо, в Америці до Європи перелетіли вже: Ліндберг, Чемберлен з Лос-Анджелесу, Бурд з Чикаго, Салі та Броз і останні міс Гарт і Шулцман. На загал усі лети з Америки до Європи палили. Натомість усі лети до Америки покідалися нещасно. І так отримували безсвідомо Нейкерс і Кош. Промали безсвідомо у фізич осязку імі численні наслідки. Однею з них німці злітали літак „Вренс“ відомо швидко у нашу дорогу. (Вислідом фестивалю в моторі розбився літак на Гринді Аляска). В останній час пробували шати французи Нарі, англичани Куртвей та польські летунки Кубала й Іліковський, але невдало.

— Катастрофи й нещастя. На мості між Бестом і Лубушом (покут Ясело), впав з вісьм авто. Шофер загинув, в особі ранений. — В дорозі з Львова до Жовки впав черговою катастрофи автобус, в пасажирів латані ранених. Поліція веде слідство.

хто зазнав у катастрофі. — Потонув пасажирський корабель біля береж Чіас, великого гарла ріки Мохі. Понад 100 пасажирів і моряків втопилося. — Підчас автомобільних перегонів під Верліном впав жертвою катастрофи один з найкращіших німецьких автомобілістів Гайзер. Гайзер зламав ногу й важко постраждав, його товариш убитий. — Підчас туристичного походу у Вайсодлі біля Візгору обтяло крило літака голову перелітальцю 14-літньому шкільцю. — В подулівській Індії відбула холера. У Греції вилупила дивна недуга, сувороти якої лікарі є безраді. Вона облягається силно горючому. Понад 5 тисяч населення зазнавало, а того поважна частина смертельно.

— Річні вістки. Львівградська Академія Наук запрохала німецького вченого д-ра Оттона Шмита з високою винагородою сучасний стан німецької науки — до Москви. — Французький учений Венсан вилупив серум проти заразливих недуг, головно проти запалення сліпої кишки, недуг шпирів трахеїти, запалення оцічної, урологічних недуг, як також заразливих хоріб носа й горла. Проти згаданих недуг лікарі були домі безсильні. — Відомий американський фабрикант авт Форд заявив, що при виборі на президента буде голосувати за Гувером. Він є адептом адептом прогібіст. „Коліо Злучені Держави знесли прогібіцію, я мусів би зачинити свої фабрики“ — сказав Форд до представників преси. — 8000 осіб, що потерпіли від вибуху фосгену, в Гамбурзі, внесли скаргу проти управи міста. Вони домагаються відшкодування. — Найбільша весільна виставка відбувається на другий рік в Барселоні, в Іспанії. Терен призначений на виставку обіймає 118 гектарів. — В державному літотомському Банку в Ковні відкрили великі грошові спрощення. — Кемаль Паша задумав оженитися з наймолодшою сестрою Аманулі. В тієї ціні вінле він до Кабулу. — Якійсь каліфорнійській інженері буде літак, що буде порушуваний паром. Літак довгий на 60 м. буде збудований зі сталі.

Кіна.

„Аполло“: „Дитина цирку“
„Байка“: „Дітища з китайської діляни“
„Лен“: „Дітища з китайської діляни“
„Палас“: „Тільки для одної жінки“
„Фатаморганна“: „Пат і Патшон як пошляхники“

Дописи.

САМБІ ЩИНА (З поваги радикального посла Миколи Рогуцького). З кінець липня приїхав несподівано до Мистковича з посольським звітом Микола Рогуцький, запрошений сюди одною найактивнішою та невідомою людиною в селі. Звіт його не був звітом, а ординарним опоганюванням пани римського, наших єпископів і духовенства, буд що був немало заслуженого для нашого народу. Вершок його протирічливого звісту було те, що св. Досафата назвав зрадником народу, а про наше духовенство сказав, що воно „гандує“ св. Тайниці і релігію. За цей свій ганебний виступ проти релігії і усього священного стану відповів він в своїй часі перед судом. Нарід, слухаючи цей вигукуючий лайли, здивувався лише раменами бо парід у Мистковичах дуже релігійний. По нім забрав слово місцевий парох о. Стефан Макар, що прийшов, щоб підняти, що за вілля Рогуцький. В довгий своїй різкий і безпощадний промові ажував він усе брехню і обзуду промови Рогуцького, унаслідок усе в аласливості і партійну тенденційність та алазав йому брехню званням рідної історії. Промови історичними фактами доводив, що все, що кажі парід має, не у великій мірі алазав нашого духовенства. Далі розкрив усе шкідливість роботи радикалів для „арода“, а зокрема страшні наслідки такої „роботи“ як Рогуцького. Велике враження зробило на візників те місце з промови о. Макара, в якому він згадав про те, як то бувши провідник радикалів Данилович і такі радикальні „дуби“ як Твердохіз, Янік, Лаврук і інші стали забороняти і зрадили інтереси свого народу. Характеристичне, що на візу він однезначув Рогуцький свого пароха о. Омишневича, чодкова заслуженого для нашого нації. Напевно промова Рогуцького на візу в Мистковичах учить наш парід, що не повинен йти на його вілля, так як не тільки громадяни Горожанин повіту Руленського, а наслідок чого Рогуцький там вілля навіть не починав. — Учасник.

Пам'ятайте, що великі збїри на нагробник на могилі Івана Франка треба посылати до Центрибанку, Львів, Ринок ч. 10, і пов. на щоденну книжку ч. 79.10.

Нові книжки й журнали.

Збірник математично-природописно-лінійської сесії Наукового Тов. ім. Шевченка у Львові.

Тов. XXVII. 1928 р. ст. 270 під редакцією президії сесії. — Це тов. присвячений пам'яті великого українського фізика-романдина, померлого Рентгена, пок. Івана Пузюка з нагоди 10-ліття його смерті. Значення Пузюка присвятив обширну статтю „р. Р. Рентгена“ тогочасного автора є також замітки про актуальну книгу квестію хемічної термінології. Крім праць д-ра Рентгена в збірнику є ще 3 праць з парини математичної, фізичної, астрономічної та природи авторів: Н. Гаморая (Каміньєв Подільський), О. Смакули (Гетинген), В. Левинського (Львів), Ю. Гургулі (Рогатин), С. Чорного (Київ), К. Танчаківського (Прага), П. Герасименка (Львів), М. Кравчука (Київ), Ю. Русова (Подєбрани), Н. Крилова (Київ), В. Кучера (Львів), М. Заричного (Львів). Праці надруковані в українській та французькій мові. До книжки додано портрет пок. Пузюка та вітальні листи.

„Більшовик України“. Політично-економічний журнал ЦК КП(б)У. Рік видання третій. Ч. 14. з 30. липня 1928. Харків. Державне Вид-во України.

„Чар-Зілля“. Ілюстрований двотижневик. Ч. 3. Рік II. Тернопіль, серпень 1928.

„Вісті з Лугу“. Письмо присвячене дитині і сімейним справам, просвіті та науці. Ч. 5. Р. III. За серпень 1928.

ОПОВІСТКИ.

„Вертеп Наших Днів“ — Галактіона Чіпки і Ле-ле!

Трускавець, чотвер	23/8
Скопе, п'ятниця	24/8
Синевідсько, вихідне	25/8
Стрий, неділя	26/8 27/8 1-3

Новий Український Театр під дир. Павла Кар. біневича.

Калаш:	23. VIII. Казка старого жінна
Войничів:	24. VIII. Циганка Ала.
	25. VIII. Біл.
	26. VIII. Сирітка Ася.
	27. VIII. Маруся Богуславка.

Вписи до середньої заочного-промислової школи (дівочої), відбуваються даліше в париді С. С. Васильяков у Львові, вул. Даутова ч. 17. Початок на-уки дня 6 вересня 1928 р. 64 3-3

Кружок „Рідної Школи“ в Чорткові пошукує молодого, меткого чоловіка, що буде йдти в кіном Кружка. — Зголоситись в Управі української гімназії. Неприйняті без відповіди. — Старшина, 267 3-3

Приватна гімназія „Рідної Школи“ з правом прилюдності в Чорткові. Вступні іспити до приготівної і до I. класу відбуваються дня 31. серпня, до класу від II—VI. відбуваються дня 30. серпня. — Управа, 287 3-3

В при. учит. жін. Семинарії С. С. Васильяков в Дрогобичі вступні іспити на I, II, III, і IV. класі відбуваються додатково на днях 30. і 31. VIII. і 1. IX. п. р. — Зголоситися щоденно в канцелярії Семинарії устно або письменно. — Управа, 308 1-3

В державній гімназії в Перемішлі доповняльні іспити, додаткові вписи і вступні іспити до класу I—VII відбуваються без окремого дозволу дня 1-го вересня. Початок шкільного року дня 3-го вересня. 309 1-1

Вписи до вселюдної семикласової школи ім. Маркіяна Шашкевича у Львові при вул. Скарибський ч. 26. відбуваються дня 29, 30. і 31. серпня 1928 р. в години від 9. до 12. рано і від 4. до 6. по полудні. — Управа школи.

Гімназія „Рідної Школи“ з правом прилюдності в Коломиї. Додаткові вписи до класу IV—VIII і вступні іспити до класу IV—VII відбуваються дня 31. серпня і 1. вересня в 8. годині рано. В міру згоди відкривається підготовчий курс до IV кл. Початок шк. року дня 3. вересня. — Управа, 307 а 1-3

Семинарія Р. Ш. з правом прилюдності в Коломиї. Додаткові вписи на курс I—V і вступні іспити на курс I—IV відбуваються дня 31. серпня в 8. годині рано. В міру згоди відкривається підготовчий курс на I. рік. Початок шк. р. дня 3. вересня. — Управа, 307 б 1-3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

УЧЕНИКОВ двох німтої гімназій знайде поміщення. Мужеска опіка, гімназія бачення, також німецька кон-версія. — Львів, вул. Листопада ч. 1. I. пок. двір 4. 310 1-2

БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИНИКІНІ поручає дешево Дом бровскі-Говажевскі Львів (Готель Жор-жа) вул. Академічна ч. 2. Догоди устави. 2481 2-7

Ф. А. Б. Р. И. К. А. „Дріт“ Львів-Замарстинів Король Яна III. ч. 3. поручає найкраще місце до курні-ків, улажує підкопоти огорожі тенісних кортів, між горілів, разом з браками і фінансами. Телефон 16—18 і 13—27. 2184 16-1

АДВОКАТ д-р Стефан Муарешані в Товстім місті (Глусти) приймає рутинізованого конінініста. 162 3-3

КУЛЬТУРА духа і Софія Жовтаний, алодять відобрати листи в Аля. „Ліла“. 295 2-2

ЛЕКЦІЮ учеників гімназії обіймає на селі учинений гімназист. — Зголоситися під „Права“ до Аля. „Ліла“. 2-1

ГІМНАЗИЙНИЙ професор приймає 2-3 учеників на станцію. — Зголоситися до Аля. „Ліла“. 295 2-1

КІМНАТУ з фортепьяно віддає в на-м Якимович, Львів, вул. Голуба ч. 11 а I. пок. від 2-3-го. 292 2-7

ПРИЙМУ ДВІ семінаристики на станцію, п'ять хвиля тоду від державного семінара і Васильяков. — Зголоситися Тухан „пенсіонат“ Дора. 279 3-1

ПРИЙМУ на станцію дві панночки виховані в релігійній дусі. вул. Гзубова ч. 21/II пок. 304 1-2

БЕЗДІТНА родина приймає на виховання і харч. ученика з німчих вул. Садівницька ч. 21. Попова. 303 1-2

ПРИЙМУ негайно панночку або хлопця до асистентів в класі до науки дентистичної практики. — Д-р Баб-В. Володимир дентист, Львів, вул. Гетьманська ч. 5. 306 1-2

СПОСІБНИЙ, рутинізований, адвокатський солігатор, обіймає негайно посаду. — Зголоситися: Д-р Левинський, адвокат, Зборів. 300 1-1

ПРИЙМУ 2-ох учеників, учеників на мешання з візком, вул. Хоцьківська ч. 3/III пок. дн. ч. 2. 299 1-2

ВІВРОВІ є негайно на продаж. 1) Подовина реальності в місті — міське дуже добре на торговлю. 2) Понад 3 морія поля. Зголоситися сати до „Союзного Базару“, Львів, вул. Руська ч. 20. під „Реальність“. 305 1-2

ПРИЙМАЄ учеників на станцію вдома по уряднику. — Стефанія Кордасевич, Львів, вул. Чарнецького ч. 26. Люба. 301 1-2

НА СТАНЦІЮ прийму 2-ох учеників (жін); близько головної гімназії Кордасевич, радник скарб. Муарешані 38 1 пок. 264 3-3

АБСОЛВЕНТ гімназії шукає лекції згл. відповідного заняття, найкраще в адвоката. — Ласкаві зголоситися до Адміністрації „Ліла“ під: „Абсолют“ 303 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповіла.

ПЕРЛМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безгандаю найліпшою і найкращішою фарбою до білих, чорних і колірних ідей. Відзначена на виставці в Брюсселі, Мелюані і Паризі золотими медалями 1302 Скрізь до набути. 32-7

На запити повідомляємо, що

КИЛИМИ

з фабрики СТ. ГАЛАНА в Галинаку продає у ЛЬВОВІ фірма

О. СТЕФАНОВИЧ

(раніше РОМАН ЗУБІНЮ вул. Галицька ч. 16.

Гарні нові килими. ВУВНА тікани першої сорти; добро барв'єна, рішучо не долає вогни і Товариства і трі-297 пазий. Ціни пріступні. 1-1

КОНКУРС

Краще Т-во Господарське „Сільський Господар“ у Львові приймає негайно

НАШНІСТКУ

що пише виразно по українськи, польськи і німецьки. Знання топографії ба-жана. Надання вносити найкраще до дня 27. серпня в р. до бюро Т-ва, Львів вул. Зігоровича ч. 20.

За Кр. Т-во Госп. „Сільський Господар“ Іс. Павли-отський, президент. С. Храпливий, директор. 294 2-4

Конкурс.

На посаду учителя (жін) рутині ро-біт і рисунків в жіночій семінарії с. С. Васильяков в Дрогобичі. — Подання ста-ти до Дирекції до дня 30. VIII. 1928 р. Платня після умови. Управа 295 1-2